

Exidiopsis - Waskorstje

syn. *Sebacina* p.p., incl. *Sclerotrema*

Compilatieleutel tot de soorten van West-Europa gebaseerd op Jülich 1984, Hansen & Knudsen 1997, Wells & Raitviir 1977 en 1987.

Vet - Uit Nederland en/of Vlaanderen bekend

- 1 Vruchtlichaam op apothecia van *Mollisia cinerea* . . . . .
 . . . . . (Discowaskorstje) ***Exidiopsis fungicola*** (Hauerslev) Wojewoda
 syn. *Sebacina* f.
 Jülich 1984
 H&K 1997: 102
- Vruchtlichaam op hout, naalden of oude polyporen 2
- 2 Basidiën in clusters, vruchtlichaam met wit poederig laagje bestaande uit kleine kristallen, ...
 . . . . . ***Exidiopsis pulverea*** Hauerslev
 Hauerslev 1993, Mycotaxon 49: 217-233
 H&K 1997: 102
- Basidiën niet in clusters, vruchtlichaam anders 3
- 3 Basidiën 2-sporig 4
- Basidiën (2-)4-sporig 5
- 4 Basidiën gesteeld (petiolaat); sporen peervormig tot ellipsoïd, 6-7 x 3-4(-4,5) µm . . . . .
 . . . . . ***Exidiopsis citrina*** Hauerslev
 Hauerslev 1993, Mycotaxon 49: 217-233
 H&K 1997: 103
- Basidiën ongesteeld; sporen subgloboos tot ovoïd, 7-8 x 5-6 µm . . . . . ***Exidiopsis tenuis*** Hauerslev
 Hauerslev 1993, Mycotaxon 49: 217-233
 H&K 1997: 102
- 5 Basidiën gesteeld (myxarioid) . . . . . ***Exidiopsis laccata*** (Bourdot & Galzin) Luck-Allen
 Jülich 1984 (als *Myxarium laccatum*)
 H&K 1997: 109 (als *Myxarium laccatum*)
- Basidiën ongesteeld 6
- 6 Cystideachtige elementen¹ aanwezig 7
- Cystideachtige elementen afwezig of spaarzaam 8
- 7 Vruchtlichaam gelig beige tot doorzichtig grijs, in droge toestand puur wit of grijzig wit; sporen
(4-)4,5-6,5 µm breed . . . . . ***Exidiopsis gypsea*** K. Wells & Raitv.
 Wells & Raitviir 1977, Mycologia 69: 987-1007
 Jülich 1984: 414

1 In de literatuur worden cystide-achtige elementen die niet uitsteken uit het hymenium verschillend geïnterpreteerd. Termen die hiervoor gebruikt worden zijn dikaryofyten, cystidiolen (Wells & Raitviir), (lepto)cystiden (Jülich, Hansen & Knudsen). De afbeeldingen in de literatuur beschouwend lijkt het dat er een verloop is van dikaryofyten naar cystideachtige elementen waarbij ook tussenliggende vormen voorkomen, al dan niet met dunne uitgroeisels en vertakkingen. Volgens Wells schijnen deze elementen (vooral) zichtbaar te zijn in jonge vruchtlichamen. In *E. gypsea* en *E. umbrina* zijn cystide-achtige elementen algemener/opvallender dan in andere *Exidiopsis*-soorten. In de sleutel worden deze soorten zowel met als zonder uitgesleuteld. De overige soorten beschouwen we, zoals in de literatuur, als zonder cystiden.

- Vruchtlichaam oker tot grijsbruin of (donker)bruin met bleke rand, in droge toestand weinig veranderend; sporen 4-5 µm breed . . . . . *Exidiopsis umbrina* (D.P. Rogers) Wojewoda
syn. *Sebacina u.*
Jülich 1984: 415
H&K 1997: 103
- 8 Vruchtlichaam zeer dun, soms slechts uit enkele hyfen met basidiën bestaand . . . . .
. . . . . *Sebacina gloeophora* (Oberw.) Wojewoda
Jülich 1984: 414
- Vruchtlichaam dikker en duidelijk aanwezig 9
- 9 Sporen ellipsoïd tot ingedeukt tot zwak allantoïd, 9-13 x 5-7,5 µm; vruchtlichaam hyalien tot melkwit . . . . . *Exidiopsis opalea* (Bourdot & Galzin) D.A. Reid
(missappl. *Stypella glaira* Vsp 2014)
Jülich 1984: 415
H&K 1997: 103
- Sporen cilindrisch tot allantoïd 10
- 10 Vruchtlichaam droog wasachtig tot bijna taai, in droge toestand met barstjes, weinig kleurverschil tussen verse en droge vruchtlichamen. 11
- Vruchtlichaam gelatineus tot wasachtig, droog meestal zonder barstjes 12
- 11 Vruchtlichaam als witte tot bleekgrijze 'verfstreek'; op loof- en naaldhout . . . . .
. . . . . (Kalkwaskorstje) *Exidiopsis calcea* (Pers.) K. Wells
Wells & Raitviir 1977, *Mycologia* 69: 987-1007
Jülich 1984: 414
H&K 1997: 103
- Vruchtlichaam licht olijfgrijs tot roodbruin, vaak met licht gekleurde rand; op loofhout. . . . .
. . . . . (Grijsbruin waskorstje) *Sclerotrema griseobrunnea* (K. Wells & Raitv.) Spirin & V. Malysheva
syn. *Exidiopsis g.*
H&K 1997: 104 (als *Exidiopsis g.*)
Jagers 2013, *Coolia* 56(3): 114-122 (als *Exidiopsis g.*)
Malysheva & Spirin 2017, *Fungal Biology* 121: 689-715
- 12 Vruchtlichaam in droge toestand duidelijk gekleurd, asgrijs, barnsteenkleurig of oker tot (donker) bruin 13
- Vruchtlichaam in droge toestand wit tot bleekgrijs of bleekroze 15
- 13 Vruchtlichaam grijsig, blauwachtig tot staalgrijs, berijpt, in droge toestand asgrijs met metaalglans; sporen (7,5-)9-15(-18) x 3,5-5,5 µm; op naaldhout, soms op loofhout. . . . .
. . . . . (Grijs waskorstje) *Sebacina grisea* Bres.
Wells & Raitviir 1977, *Mycologia* 69: 987-1007 (als *Exidiopsis g.*)
Jülich 1984: 415
H&K 1997: 103
- Vruchtlichaam met gelige tot bruine tinten; op loofhout 14
- 14 Vruchtlichaam oker tot grijsbruin of (donker)bruin met bleke rand, in droge toestand weinig veranderend; sporen 10-14 x 4-5 µm; op loofhout. . . . . *Exidiopsis umbrina* (D.P. Rogers) Wojewoda
H&K 1997: 103
- Vruchtlichaam licht tot donker gelig bruin, in droge toestand (roodachtig) barnsteenkleurig, wijnbruin, glanzend; sporen 12-16(-17) x 5,5-7,5 µm, cilindrisch-gebogen tot ellipsoïd en zijdelings ingedeukt; op loofhout (*Juglans* en *Salix*). . . . .
. . . . . (Barnsteenwaskorstje) *Exidiopsis succinea* Wells & Raitviir
Wells & Raitviir 1987, *Trans. Br. mycol. Soc.* 89(3): 341-346
- 15 Vruchtlichaam gelig beige of (doorzichtig) grijs, wasachtig gelatineus, in droge toestand als een laklaag, puur wit of grijsig wit, dan vaak met barstjes, waarin bruinrood subhymenium zichtbaar; sporen 10-15 x 4-6,5 µm; op loofhout . . . . . *Exidiopsis gypsea* Wells & Raitviir
Wells & Raitviir 1977, *Mycologia* 69: 987-1007
Jülich 1984: 414
- Vruchtlichaam hyalien blauwig tot roze, al of niet wit berijpt, gelatineus, in droge toestand een dunne witte, bleek roze of grijswitte korst; sporen 11-18 x 3,5-5,5 µm; meestal op loofhout . . . . .
. . . . . (Rozeblauwig waskorstje) *Exidiopsis effusa* (Bref. ex Sacc.) A. Møller
Wells & Raitviir 1977, *Mycologia* 69: 987-1007

Synoniemen

E. calospora nu *Ceratosebacina c.*

E. evanescens nu *Serendipita e.*

E. fugacissima nu *Microsebacina f.*

E. galzinii nu *Bourdotia g.*

E. griseobrunnea incl. subsp. *macrogyra* nu *Sclerotrema griseobrunnea* (in Malysheva & Spirin 2017)

E. inclusa nu *Occultifur i.*

E. interna nu *Occultifur i.*

E. invasa nu *Tremella i.*

E. invisibilis nu *Serendipita i.*

E. livescens zie *Sebacina l.*

E. longispora nu *Ceratosebacina l.*

E. subfarinacea nu *Endoperplexa s.*

E. vermifera nu *Serendipita v.*

Opmerkingen

- In de Beknopte Standaardlijst 2013 wordt *Exidiopsis opalea* abusievelijk *Stypella glaira* genoemd.
- Volgens Index Fungorum is *Exidiopsis galzinii* de geldige naam voor *Bourdotia galzinii* (mrt 2019). Dat is hier niet overgenomen, omdat niet duidelijk is waarop dit is gebaseerd.

Literatuur

Hansen, L. & Knudsen, H. (ed.) 1997. Nordic macromycetes Vol. 3. Heterobasidioid, Aphylophoroid and Gastromycetoid Basidiomycetes. Nordsvamp, Kopenhagen

Hauerslev, K. 1993. New tremellaceous fungi from Denmark. Mycotaxon 49: 217-233

Jagers, M. 2013. Zoektocht naar *Exidiopsis griseobrunnea*. Coolia 56(3): 114-122

Jülich, W. 1984. Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze. Kleine Kryptogamenflora Band IIb/1. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart

Malysheva, V. & Spirin, V. 2017. Taxonomy and phylogeny of the Auriculariales (Agaricomycetes, Basidiomycota) with steroid basidiocarps. Fungal Biology 121: 689-715

Wells, K. & Raitviir, A. 1977. The species of *Exidiopsis* (Tremellaceae) of the U.S.S.R. Mycologia 69: 987-1007

Wells, K. & Raitviir, A. 1987. New and noteworthy taxa of the Exidiaceae of the U.S.S.R. Trans. Br. mycol. Soc. 89(3): 341-346